Aplicația AEF-A.1.8

CUVINTE CHEIE

Analiza statică neliniară, Starea axailsimetrică de tensiuni, Material liniar, Model geometric 2D, Element finit 2D, Element finit liniar, Contact mecanic cu frecare, Eroare structurală, Asamblare filetată, Subansamblu mecanic

CUPRINS

- A. DESCRIEREA PROBLEMEIB. MODELUL DE AEF
- B. MODELUL DE AEF
- C. PREPROCESAREA MODELULUI DE AEF
- D. REZOLVAREA MODELULUI DE AEF
- E. POSTPROCESAREA REZULTATELOR
- F. ANALIZA REZULTATELOR
- G. CONCLUZII

A. DESCRIEREA PROBLEMEI

A.1. Introducere

AEF ca metodă generală de studiu a fenomenelor și proceselor fizice din structurile mecanice permite și analiza câmpurilor mecanice care apar în cazul *contactelor asamblărilor mecanice* care presupun luarea în considerare a suprafețelor deformabile elastic din contactele directe și a frecărilor de alunecare care apar între acestea.

Legăturile filetate folosite frecvent în construcția asamblărilor demontabile șurub-piuliță formează structuri spațiale complexe ce implică contacte mecanice cu frecare și concentrări de tensiuni severe, greu de determinat cu metode clasice teoretice și/sau experimentale, pot fi analizate cu mai mare acuratețe prin modelarea și AEF.

A.2. Descrierea aplicației

Pentru realizarea strângerii necesare a asamblării arbore-butuc pe suprafață conică (fig. a) se impune dezvoltarea unei forțe de apăsare F prin strângerea piuliței 4 cu filet interior (fig. b) în raport cu filetul exterior practicat pe arborele 2.

Filetele de fixare metrice au unghiul profilului 60^0 și înălțimea teoretică H= 0,866 p, unde p este pasul filetului. Suprafețele în contact sunt delimitate de suprafețe cilindrice cu diametrul d₁ la interior și, respective, diametrul d₂ la exterior. În plus, asamblarea filetată este descrisă de cilindrul mediu (virtual) cu diametrul d₂ pe care grosimea spirei filetului piuliței este egală cu grosimea spirei filetului șurubului (p/2). Din considerente funcționale și tehnologice suprafețele elicoidale se racordează la interior (piuliță) și la exterior (șurub).

Transmiterea forței de la piuliță la șurub prin formă (contact direct) la înșurubare între suprafețele elicoidale deformabile elastic implică micromișcări relative cu frecare.

A.3. Scopul aplicației

În cazul acestei aplicații se impune AEF a câmpurilor de deplasări și de tensiuni din zona asamblării filetate cu M = 30 mm și pasul p = 3,5 m. Pentru zona adiacentă asamblării filetate se consideră: S = 46 mm, d = 18 mm, a = 10,25 mm, D = 30 mm, $\alpha = 10^{0}$. Asamblarea este încărcată cu forța axială F = 25000 N Arborele 1 și piulița 3 sunt executate din oțel de construcție (E235) netratat termic.

B. ÎNTOCMIREA MODELULUI PENTRU ANALIZĂ

B.1. Definirea modelului pentru analiză

În vederea concepției modelului de AEF al piuliței și șurubului în interacțiune se impune considerarea a două zone adiacente din cele două elemente adoptând următoarele ipoteze simplificatoare:

- având în vedere că pe circumferință nu sunt variații semnificative ale parametrilor fizici (deplasări și tensiuni) se adoptă un *model plan* încadrabil în *starea axial-simetrică de tensiunii*,
- considerarea frecării în contactele mecanice,
- adoptarea constrângerilor rezistenței materialelor (încastrare, acțiunea forței distribuită pe suprafață),
- materialul are comportare liniară elastică,
- deformarea are loc static (nu se ia în considerare variația forței de deformare cu timpul).

B.2. Descrierea modelului pentru analiză

Pentru simularea comportării asamblării filetate se consideră secțiunea axială cu dimensiunile din figura de mai jos. Modelarea geometrică a filetului se face bazat pe modelul aproximativ din subcap. A.2, fig. b, unde pentru H = 0,866 p = 0,855. 3,5 = 3,031 mm, se obține d₁ = 26,211 mm. Racordările profilelor piuliței și șurubului se obțin prin generare automat considerând că arcul racordării este tangent la liniile profilului. Filetul se va genera prin multiplicare în direcție axială (12 spire pentru șurub și 10 spire pentru piuliță). Pentru analiză structura este axial-simetrică se modelează cu elemente finite 2D.

În vederea simulării comportării asamblării cât mai aproape de realitate se va lua în considerare frecarea

dintre elementele asamblate, coeficientul de frecare $\mu = 0,2$.

Încărcarea se va face pe suprafața frontală a piuliței cu F = 25000 N.

- modulul de elasticitate longitudinală, $E = 206000 \text{ N/mm}^2$;
- coeficientul contracției transversale (Poisson), v = 0.3.

Temperatura medie de lucru a subansamblului, $T_0 = 20^0 C$.

C. PREPROCESAREA MODELULUI DE ANALIZĂ

C.1 Activarea și salvarea proiectului
Activarea proiectului
∧, Toolbox : \Box Analysis Systems \rightarrow \Box_{\Box} Static Structural (apare automat fereastra subprojectului); \rightarrow [se poate
schimba denumirea Static Structural în AEF-A.1.8].
<u>Setarea tipului problemei (2D)</u>
A : L 🦃 Geometry 🗕 Properties 🚽 Properties of Schematic A3: Geometry , 📮 Advanced Geometry Options : Analysis Type ,
[se selectează din listă cu ⊣, ⊣ ^{2D}] → [se închide fereastra ⊣ ×].

Salvarea proi	ectu	<u>lui</u>				_		
🔤 🔣 Save As	\rightarrow	🔥 Save As	File <u>n</u> ame:	[se introduce denum	irea, AEF-A	.1.8] → ₊	<u>S</u> ave	

C.2 Modelarea caracteristicilor materialului și mediului
Λ , Project Schematic : L, 🥏 Engineering Data \checkmark , \rightarrow , \checkmark Edit \rightarrow Outline of Schematic A2: Engineering Data
🔔 🗞 Structural Steel , Properties of Outline Row 3: Structural Steel : 🖃 🔀 Isotropic Elasticity 🛶 Young's Modulus , Young's Modulus ,
[se selectează în lista din coloana C (Unit) cu , MPa], [se introduce în caseta din coloana B (Unit)
valoarea, 206000] $\rightarrow \downarrow \stackrel{\text{formula}}{\longrightarrow} \downarrow \stackrel{\text{Greturn to Project}}{\longrightarrow}$ (ceilalți parametri rămân impliciți).

C.3. Modelarea geometrică
C.3.1 Incărcarea modulului DesignModeler (DM)
(3.2 Generarea schitei suruh
Vizualizare plan implicit (XY)
$\textcircled{W}, \boxed{\text{Tree Outline}} \xrightarrow{\text{Sketching}} \xrightarrow{I} \textcircled{R} \text{ (Look at face/Plane/Schetch) [se va vizualiza automat planul implicit, XY];}$
<u>Generare linii orizontale și verticală</u> $\neg Draw \rightarrow \neg \land Line \rightarrow$ [se generează linii orizontale și verticală prin activarea cu \neg a punctelor de capăt ale fiecărei linii respectând condițiile de coincidență cu direcția orizontală (apare automat simbolul H), respectiv, verticală (apare automat simbolul V)] (fig. a). <i>Tăiere linii la margine</i>
\downarrow Sketching $\rightarrow \downarrow$ $+$ Trim \rightarrow [se selectează cu \downarrow părțile de cap ale dreptelor separate de linia verticală] (fig. b).
<u>Cotare schiță parțială</u> Cotare în direcție orizontală
Sketching Toolboxes: $_{\downarrow}$ Dimensions $_{\rightarrow}$ $_{\downarrow}$ Horizontal $_{\rightarrow}$ [se selectează cu $_{\downarrow}$ linia paralelă cu axa Y și axa Y] (se vizualizează automat cota) $_{\rightarrow}$ Details View, Dimensions: $_{\downarrow}$ H $_{\rightarrow}$ [se introduce valoarea, 15] (fig. c); Cotare în direcție verticală
repetă și pentru celelalte linii, fig. c); <i>Modificare vizualizare cote</i> $\downarrow \square \square$
selecta cota cu ↓ și se va deplasa (drag) în poziția dorită] (fig. c).
a. b. c. <u>Generare contur filet de referință (cu lungime de un pas)</u> Generare polilinie
Sketching Toolboxes: \Box Draw $\rightarrow \Box^{A \text{ Polyline}} \rightarrow [se va trasa polilinia prin marcarea celor 4 puncte cu \Box$
respectând restricțiile de coincidență P (primul punct) și C (al doilea și al treilea punct)] \rightarrow [se va selecta cu
\downarrow un punct din zona de grafică] (apare meniul contextual) $\rightarrow \downarrow$ Open End.
\exists Sketching $\rightarrow \downarrow \uparrow$ Trim \rightarrow [se sterg cu \downarrow părtile care nu apartin conturului] (fig a b)
Generare arc de racordare

 \downarrow Draw $\rightarrow \downarrow$ \land Arc by 3 Points \rightarrow [se selectează cu \downarrow cele două puncte marginale ale arcului respectând restricția de coincidență, simbolul P, și punctul al treilea se va marca în zona opusă centrul arcului (spre punctul de intersecție al liniilor drepte) după ce apar restricțiile de tangență la liniile drepte (de două ori simbolul T)] (fig. b, c).

b.

c.

a.

$$\square Modify \rightarrow \square + Trim \rightarrow [$$
 se sterge cu \square ultimul arc de racordare].

Generare contur cu polilinie

 \neg Draw \rightarrow \neg Polyline \rightarrow [se va trasa polilinia marcând punctele cu \neg respectând restricțiile de coincidență P, H, V și C]; la final după ce se selectează ultimul punct se activează meniul contextual cu \downarrow și se selectează opțiunea \neg Open End] (fig. a).

D. REZOLVAREA MODELULUI CU ELEMENTE FINITE

D.1 Setarea criteriului de convergență pentru rezolvarea modelului neliniar fizic (cu frecare)				
\mathbf{M} , Outline: $\rightarrow \mathbf{M}^{\pm}$ Solution (A6) $\rightarrow \mathbf{M}^{\pm}$ Solution Information, Details of "Solution Information",				
J \blacksquare Solution Information : JSolution Output → [se va selecta din listă cu \square , \square Force Convergence] (se adoptă				
criteriul convergenței forței).				
D.2 Setarea rezultatelor				
Setare deplasare totala \mathbf{O} , Outline: $\mathbf{L} \stackrel{\text{there}}{\longrightarrow} \mathbf{O}$ Solution (A6) $\rightarrow \mathbf{J}$ Insert $\rightarrow \mathbf{J}$ Deformation $\rightarrow \mathbf{J}^{\mathbf{O}}$ Total.				
<u>Setare tensiune echivalentă</u>				
$\Box = \sqrt{2}$ Solution (A6) $\rightarrow \Box$ Insert $\rightarrow \Box$ Stress $\rightarrow \Box \sqrt{2}$ Equivalent (von-Mises)				
<u>Setare tensiune normală axială</u>				
\rightarrow [se selectează din lista cu $\downarrow \checkmark$, $\downarrow X Axis$];				
<u>Setare tensiune normală radială</u>				
\rightarrow [se selectează din lista cu $\downarrow \checkmark$, $\downarrow \lor$ Axis];				
<u>Setare tensiune normală tangențială (circumferențială)</u>				
\rightarrow [se selectează din lista cu $\downarrow \checkmark$, $\downarrow Z Axis$];				
<u>Setarea erorii structurale</u>				
$\Box = 2$ Stress $\to \Box$ Stress $\to \Box$ Stress $\to \Box$ Error				
D.3 Lansarea modulului de rezolvare a modelului				
🔯 Outline : J 🗄 🖓 🐼 Solution (A6) J 🔣 Solve				

E. POSTPROCESAREA REZULTATELOR

9

F. ANALIZA REZULTATELOR

F.1 Interpretarea rezultatelor

În urma analizei rezultatelor obținute, ca urmare, a modelării și postprocesării rezultatelor (subcap. E) se evidențiază următoarele:

- În urma procesului de deformare a semifabricatului ca urmare a acțiunii bielei (subcap. fig. a) se observă deplasări mărite (max. 0,016718 mm, subcap. E.1) în zona de acțiune a încărcării (rezemare a piuliței).
- Tensiunea echivalentă are valori mărite (max 100,52 MPa; subcap. E.2, fig. a) în corpul piuliței în zona de rezemare pe butucul 1 (subcap. A.2, fig. a); urmărind distribuția tensiunii echivalente în zonele filetate se observă cvasiaceeași solicitare a ultimelor 3-4 perechi de spire (subcap. E.1, fig.a), fapt ce evidențiază că forța se transmite, cu precădere, de aceste spire (situație verificată și prin experimente).
- Din analiza tensiunii axiale (subcap. E.2, fig. b) se evidențiază solicitarea de compresiune a corpului piuliței cu valoare maximă (-48,562 MPa) și solicitarea de întindere cu valori mai reduse în corpul șurubului.
- Tensiunile normale radiale, cu precădere de compresiune, au valori reduse (subcap. E.2, fig. c)
- În subcap. E.2, fig. b se evidențiază solicitarea de întindere cu valori mărite (70,667 MPa) ale tensiuni tangențiale (circumferențiale) în zona exterioară a piuliție și solicitarea de compresiune cu valori mult reduse în corpul șurubului.

F.2 Analiza preciziei și convergenței rezolvării modelului neliniar

Valorile mult reduse ale câmpului erorii structurale (max 0,01826 mJ, subcap. E.3) indică că valorile tensiunilor sunt apropriate de cele exacte. În plus, din subcap. E.4 se evidențiază convergența rapidă (19 pași) a algorimul de rezolvare a modelului și timpul de calcul este redus.

F.3 Studii pentru proiectare

Din analiza rezultatelor de mai sus se poate sintetiza două aspecte negative ale structurii şurub-piuliță: distribuția neuniformă a încărcării axiale pe perechile de spire în contact (din 10 perechi de spire sunt active doar 3-4); tensiunile mărite care apar în corpul piuliței, mai ales în zona de rezemare pe butucul 1 (subcap. fig. a). Pornind de la faptul că tensiunile din filetul și corpul şurubului au valori reduse (subcap. E.2) pentru diminuarea celor două aspecte negative se impune modificări dimensionale și/sau ale formei piuliței. Astfel, pentru optimizarea formei piuliței se propune două variante. Prima, presupune mărirea diametrului exterior al piuliței de la 23mm la 30 mm și reducerea lungimii acesteia la 6 spire (subcap. A.2, fig. a). A doua variantă, propune rigidizarea piuliței în zona de rezemare prin introducerea unui guler în zona de rezemare a piuliței și reducerea lungimii piuliței la 6 spire.

G. CONCLUZII

Modelarea și analiza cu elemente finite din această lucrare s-au realizat și *cu scop didactic* urmărind *inițierea utilizatorului* cu etapele principale de dezvoltare a unei aplicații de AEF în ANSYS Workbench, în care se insistă, cu precădere, pe modelarea și analiza unui element deformabil și a contactelor acestuia cu alt element adiacent.

Modelul de AEF adoptat implică considerarea *contactelor cu frecare multiple* ale unei asamblări filetate șurub-piuliță din materiale cu comportare liniară. Pentru analiză s-a elaborat un model geometric plan axial simetric (2D) cu legături de tip contact linie-linie. Încărcarea exterioară s-a realizat prin intermediul unei forțe distribuite pe o linie.

Ca urmare a rezolvării modelului cu elemente finite neliniar adoptând metoda convergenței forței s-au obținut rezultate cu precizie mărită, valorile parametrilor obținuți (deplasări, tensiuni, eroare structurală) fiind utile pentru optimizarea formei și dimensională a elementului Piuliță.